

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Nezakonski otrok ima pravico zahtevati od svojih roditeljev preživljanje, izrejo in preskrbljenje, primerno njih premoženju. (§ 160. obč. drž. zak.)

V redni ustni pravdi, ki sta jo pričela s tožbo od 14. decembra 1895, št. 8893 J. B-eva in ml. L. B. tožnika zoper A. P. H. roj. L., A. H. L. in V. E. L. na priznanje očetstva in vzdrževanje s pr., izdalo je deželno sodišče tržaško 16. decembra 1896, pod št. 8863 to-le razzsodbo.

a) da se proglasi pokojni J. P. L. očetom ml. nezakonskega L. B., rojenega slovom krstnega lista župnega urada St. Ivanskega v Gradci od 12. januarija 1894 prvega dne 1894. leta; b) da poskrbe toženci,¹⁾ pogojni dediči rajnega J. P. L., sicer ne drug za družega, nego po razmerji zapuščine, dobljene po rajnem svojem očetu za vzdrževanje in vzgojo ml. sotožnika L. B. in temu dosledno, da plačujejo v roke njegovemu varuhu od dne tožbe in vse dotlej, dokler se ne bo mogel sam preživiti, sicer ne vtoženih 30 gld. na mesec, nego α) po 15 gld. na mesec počenši od tožbenega dne do dovršenega njegovega šestega leta, β) po 20 gld. na mesec od dovršenega šestega do dovršenega 12. leta do tedaj, dokler se ne bo mogel sam hraniti; in da plačajo toraj vse obroke, ki stečejo do pravomočnosti te razzsodbe v 14 dneh, vse druge bodoče obroke, da plačujejo pa vsak mesec naprej pod eksekucijo; c) da plačajo toženci sotožnici J. B-ovi, sicer ne vzajemno nego z utesnitvijo navedeno pod b) v 14. dneh pod eksekucijo za vzdrževanje ml. sotožnika L. B., sicer ne po 30 gld. na mesec, nego samo po 15 gld. na mesec počenši od 1. septembra 1895. l. do dne pričete tožbe; d) da povrnejo toženci tožnikoma v 14 dneh pod eksekucijo pravdne troške, določene na 70 50 gld. ako se do-

¹⁾ Na tem mestu napisali bi naši pisatelji po nemškem vzorcu besedico »kot« »als«. Bodi tu povedano, da nimamo te besedice v priprostem narodnem našem jeziku in nimamo je, ker nam ni prav nič potrebna. Sosebno krivo služi ta kot v pismenem našem jeziku za: *kakor, nego, v, za, da, kolikor, od za pridevni ablativ ali za no.*

kaže¹⁾ z glavno prisego, v tožbi ponujeno ta-le okolnost: »da je pokojni J. P. L. spolno občeval s sotožnico J. Bevo, materjo ml. tožnika L. B., rojenega 1. januarija 1894. leta, v tem času, od katerega ni prešlo do nje poroda ne manj od šest in ne več od deset mesecev« — kajti sicer bodi ne samo popolnoma odbito vse zahtevanje tožnikov, nego dolžna bosta celo oba tožnika, da povrneta tožencem v 14 dneh pod eksekucijo pravnice troške.

To razsodbo opiralo je imenovano deželno sodišče na te-le razloge:

Tožnika trdita, da je pokojni J. P. L. spolno občeval v tako imenovanem kritičnem času s sotožnico J. Bevo, da je plod spolnega občevanja sotožnik L. B., rojeni slovom krstnega lista, izdanega v Gradcu 12. januarija 1894. l., dne 1. januarija 1894. l., da so dajali toženci sotožnici J. B. po 15 gld. na mesec za preživljanje nedoletnega njenega sina L. B. vse do 1. septembra 1894. l., da je zapustil imenovani J. P. L. ob svoji smrti slovom inventarja nad devetdeset tisoč goldinarjev in radi tega zahtevata: α) da se proglasi pokojni J. P. L. očetom nedoletnega sotožnika L. B., nezakonskega sinu sotožnice J. Beve; β) da poskrbe toženci, vsi trije namreč dediči rajnika pod α) imenovanega pokojnika, vzdrževanje

¹⁾ Navadno upotrebljavamo prav nepravilno in jako krivo divni naš glagol, ker smo bili vzgojeni pod krutim jarmom neslovanskih jezikov, ki nimajo ostre raznice med dovršnimi in nedovršnimi glagoli. Ves pripusti slovanski narod, kar ga koli živi na neizmernem prostoru od jadranskega morja do severnega in tihega oceana, misli, govori in piše prav naravno. Temu dosledno izraža on:

- a) v prošlosti z dovršnikom ali nedovršnikom in pomožnikom biti, kar se zgodilo ali godilo na pr. volk je *zatulil*, sosed je *iznosil* obleko, pastir je *gnal* govedo na pašo, duševnik (judex arbiter) je *sodil*, v starih časih *so paševali* po travnikih;
- b) v sedanjosti izključno z nedovršnikom, kar se godi sedaj, n. pr. pastir *žene* čredo na pašo, sodnik *razsoja*, kosci *kosé*.
- c) v bodočnosti pa α) kar se zgodi, z nedovršnikom *brez* pomožnika biti na pr. vrhovno sodišče *presodi* pravdno stvar, kosci *pokosi* otavo, β) kar se bo godilo pa z nedovršnikom *in* pomožnikom biti; na pr. črednik *bo gonil* čredo na pašo, sodnik *bo sodil*.

Dovršni glagoli, ki nimajo presenta in ki ga po naravi svoji tudi imeti ne morejo, ker izražajo le to, kar je prošlo ali kar pride, ne služijo mu nikdar v izražanje sedanjosti, ponavljavne glagole izražajoče dejanje v raznih kratih izvršivše se v prošlosti, na pr. *nosevati*, *koševati*, *paševati*, upotrebljuje pa samo v prošlosti.

Vse drugačno upotrebljevanje glagola je zoperno njegovemu čutu in njegovemu uhu.

Pis.

in odgojo nedoletnega sotožnika L. B. s plačevanjem tridesetih gld. na mesec dotlej, dokler ne bo mogel vzdržavati sam sebe; γ) da plačajo vsi trije toženci v navedenem svojem svojstvu tudi sotožnici J. B-evi na vzdrževanje imenovanega njenega sina po 30 gld. na mesec počenši od 1. septembra 1894. l. do dne vlozene tožbe. Temu nasproti so toženci tajili, da se je pokojni njih oče pečal s sotožnico J. B., tajili so, da je on zarodil nedoletnega sotožnika L. B. in so zahtevali: 1.) naj se pred vsem izključi iz pravde sotožnica A. P. H-ica roj. L-eva, ker je dobila ona slovom pod št. 2. priložene razdelitne pogodbe v poplačilo vseh svojih dedinskih pravic in v oddeljenje vseh svojih dedinskih zahtev do zapuščine imenovanega svojega očeta J. P. L. od obeh drugih sotoženih njegovih dedičev z ozirom na ono, kar je dobila že prej od rajnega svojega očeta, še 9500 gld. 2.) Naj se odbije toraj popolnoma tožnikov zahtevanje v njiju tožbi izraženo, češ, da so dajali sicer sotožnici J. B. po 15 gld. na mesec do 1. septembra 1894. l. a da so bila ta dajanja le dobrovoljna, da je tožnikov zahtevanje na dejanje tridesetih goldinarjev na mesec za vzdrževanje nedoletnega L. B. vsekakor pretirano in da je pretirano zlasti za ves čas od njegovega rojstva do tožbe, ker ni mogoče prav nikogar živiti v prošlosti. Ad 1.) Slovom priloženega odloka od 4. julija 1894, št. 4499 sprejelo je deželno sodišče tržaško sotoženke A. P. H-ice roj. L-eve pogojno dedičem zglasitev na podlagi oporoke storjene v Trstu 20. novembra 1888. l. na šesti del zapuščine rajnega njenega očeta J. P. L. Ko je pa že sodno sprejeta zglasitev dediča na zapustnikovo zapuščino, zastopa dedič zapustnika po §-u 547. obč. drž. zak. glede njegove zapuščine in po nastopnem §-u 548. obč. drž. zak. prevzema dedič vse dolžnosti, ki jih je bilo izpolniti zapustniku s svojim imetjem. Po §-u 550. obč. drž. zak. smatra se več dedičev z ozirom na skupno njih dedinsko pravico za eno samo osebo; po prisojilu zapuščine obvezani so pa, kadar so sprejeli dedščino pogojno, kakor to v navzočnem slučaju, v smislu določeb §-ov 550. in 821. obč. drž. zak. samo v razméri svojega dedinskega dela. Slovom razdelitne pogodbe, sklenene v Trstu 9. aprila 1895. l. ni prodala sotoženka A. P. H-ica, roj. L-eva dedinskega svojega dela, sprejetega po rajnem svojem očetu s pogojem, da bi pridobitnika stopila bila v smislu §-a 1278. obč. drž. zak. v vse pravice in dolžnosti, ki jih je imela ona, bivša sodedinja raj-

nega svojega očeta, kajti dobila je z razdelitno pogodbo dedinski svoj del po rajnem svojem očetu v gotovini, namestu da bi ga dobila in natura, izognivši se s tem načinom slovom naredbe finančnega ministerstva od 28. oktobra 1854. l., št. 45001 celó posebni odmeritvi prenosnine glede tega pravnega posla. Današnja tožnika nista pa pristopila ni posredno ni neposredno na to delitev, ona dva nista priznala obeh drugih sodedičev rajnega J. P. L. jedinima in izključnima prejemnikoma vseh dolžnosti istega pokojnika. Radi tega more obvezavati leta dedinska delitev po jasni določbi §-a 1402. obč. drž. zak. samo one osebe, ki so jo sklenile in izvršile in radi tega nikakor ni bilo mogoče izključiti sotoženke A. P. H-ice, roj. L-eve izven pravde, pričete s tožbo od 14. decembra 1895, št. 8993. Ad 2.) O komur je dokazano po načinu, predpisanem s sodnim postopnikom, da je spolno občeval z materjo otroka v tem času, od katerega računaje do nje poroda ni prešlo ne manj od 6, ne več od deset mesecev, smatra se, da je zarodil otroka (§ 163. obč. drž. zak.). Ker so toženci izrecno tajili, da se je telesno družil rajni njih oče s sotožnico J. B. v navedenem času, ker ni navada, ni da se napravljajo listine o takem spolnem občevanju, ni da se kličejo svedoki na taka dejanja, gotova bo pomoč za razrešenje sporne in odločivne te pravnice točke, glavna prisega, ki jo je dala sotožnica J. B. tožencem z dovoljenjem sodne varuštvene oblasti, razvidnim iz odloka od 13. novembra 1895, št. 42534 in sodišče pripustilo je tudi radi nedostatka drugih dokazil in z ozirom na najvišjo odločbo od 31. oktobra 1785 št. 489 *lit. ggg*) just. zak. zb. to glavno prisego, izrekši, da bodi od nje odvisen izid pravde glede zahtevka tožnikov na prvem mestu v tožbi postavljenega. Ako se dokaže z glavno prisego, da je rajni J. P. L. zarodil nedoletnega sotožnika L. B. nastane dolžnost zanj, odnosno za njegove dediče, da poskrbe v smislu določeb §-ov 166. in 167. obč. drž. zak. za vzdrževanje in za odgojo istega nedoletnega sotožnika. Zlasti je oče dolžan vzdržavati svojega otroka in le takrat, kadar nima on potrebnih sredstev, prehaja slovom §-a 167. obč. drž. zak. ta dolžnost na otrokovo mater. Priznano je v pravdi, da je sotožnica J. B-eva vzdržavala nedoletnega sotožnika L. B. do tožbe in da so jej dajali toženci za vzdrževanje istega sotožnika po 15 gld. na mesec vse do 1. septembra 1894. l. Toženci sami pa ne morejo trditi, da ni bilo mogoče rajnemu njih očetu skrbeti za nedoletnega L. B.

a tudi ne morejo dokazati, da je skrbela sotožnica J. B. dobrovoljno za vzdrževanje prav tu imenovanega svojega sina — priznati jej je toraj pravico, da sme zahtevati nazaj od rajnega J. P. L. — in odnosno od njegovih dedičev — po §-u 1042. obč. drž. zak. vse, kar je potrošila v izpolnitev te njegove dolžnosti. V tem pogledu stoji sodeče to sodišče pred dvema resnicama namreč: *a)* pred resnico, da je rajni J. P. L. mišljeni oče nedoletnega sotožnika L. B. zapustil slovom inventarja od 20 avgusta 1894, št. 4859 ob svoji smrti lepo imetje, sestojee v premičninah in nepremičninah sodno cenjeno po odbitih bremenih na več nego 90.000 gld.; *b)* pred resnico, da se bodo množili, kakor že življenje kaže, vedno bolj in bolj troški za vzdrževanje in za odgojo nedoletnega sotožnika L. B. Zapuščina rajnega J. P. L. ni neznatna, zanj ni več podvržena valovanju, ker je zanj okamenela; z ozirom na prisojilno listino od 1. maja 1895, št. 2995 obvezani so njegovi dediči plačati njegove dolgove v smislu določeb §-ov 802. in 821. obč. drž. zak. samo na toliko, na kolikor zadošča v to njegova zapuščina in temu dosledno skrbeti jim bo za vzdrževanje in za odgojo nedoletnega sotožnika L. B. samo po močeh zapuščine rajnega svojega očeta in samo v razmerji dedinskih svojih delov. Petnajst goldinarjev na mesec, ki so jih dajali toženci sotožnici J. B. vse do prvega dne septembra 1894. l. v to svrho je vsota, vsekakor primerna troškom, ki jih je imela z vzdržavanjem imenovanega nedoletnega svojega sinu, in ta vsota bo zanj primerna vse dotlej, dokler mu ne bo hoditi v javne šole, rekše do dovršenega šestega leta. Kadar pa pride čas, ko bo tudi L. B. obvezan po šolskih naših zakonih hoditi v javne šolske zavode, porasto tudi troški za njegovo vzdrževanje in ti troški za hrano, obleko, stanovanje, za šolske potrebščine in za druge stvari, ki mu bodo neobhodno potrebne vse dotlej, dokler se ne bo mogel sam hraniti, rasli bodo vedno bolj in bolj. Z ozirom na te odnošaje in z ozirom na lepo zapuščino rajnega J. P. L. razsodilo je sodišče, da za pokrivanje troškov so primerni zapuščini imenovanega pokojnika za vzdrževanje, vzgojo in preskrbljevanje nedoletnega J. B. ti-le zneski: *a)* znesek 15 gld. od njegovega rojstva do dovršenega 6. leta; *b)* znesek 20 gld. od dovršenega 6. leta do dovršenega 12. leta; *c)* znesek 30 gld. od dovršenega 12. leta vse dotlej, dokler se ne bo mogel sam preživljati. S to utesnitvijo sprejelo je deželno sodišče tožnikove za-

hteve v tožbi izražene, in ker so plačevali toženci sotožnici J. B. evi za vzdrževanje nedoletnega njenega sinu L. B. po 15 gld. na mesec do 1. septembra 1894. l., obsodilo jih je, da povrnejo sotožnici L. B. odnosne stroške po 15 gld. na mesec narasle od tu navedenega do tožbenega dne.

Višje deželno sodišče v Trstu je z odločbo od 11. marca 1897, št. 963 deloma premenilo razsodbo sodnega dvora prve stopnje, opiraje se na te-le razloge:

Svojo apelacijo skrčili so toženci na tri točke, da je namreč

- a) pridržalo prvo sodišče v pravdi sotoženko A. P. H. roj. L.;
- b) da je odmerilo previsoko mesečna dajanja za vzdrževanje nedoletnega sotožnika, in c) da je priznalo L. B. pravico zahtevati, da se jej vrnejo troški, ki jih je imela za vzdrževanje nedoletnega svojega sina in da jih je celo obsodilo v povračilo teh troškov. Ad 1.) Tu se je baviti z dolžnostjo rajnega J. P. L. Radi tega je čisto neodločivno, da li se ve ali ne ve imena osob, ki so nastopile njegovo zapuščino tekom zapuščinske obravnave; odločivno je pa, da se določi, komu je bila prisojena vprašavna zapuščina in kdo jo uživa dandanes. Ko je bila tožba naperjena bila je že prisojena zapuščina imenovanega pokojnika sotožencema A. E. in V. E. L., njegovima jedinima pogojnima dedičema. Sotoženki A. P. H. roj. L.-vi ni bil prisojen prav noben del omenjene zapuščine, ona ne odgovarja toraj za dolžnosti rajnega svojega očeta in radi tega bilo je treba postaviti jo povsem izvan predležeče pravde. Ad 2.) O tem vprašanji razpravljalo se je že v izvanprepirnem postopanju pred varstvenim sodiščem in v tem postopanju bil je varuh nedoletnega sotožnika že pripravljen sprejeti ponujenih mu 15 gld. na mesec za vzdrževanje istega nedoletnika in glasom priloge R. izrazilo se je takrat tudi višje deželno sodišče, da je ta vsota primerna dejanskemu stanju stvari. Če prav ni prišlo med udeleženiimi strankami na podlagi te ponudbe do nobenega končnega dogovora, ker so nastala mej tem tudi druga vprašanja, treba je vendarle vestno uvaževati ne samo to, da je bil določen v onem postopanju znesek 15 gld. za vzdrževanje nedoletnega L. B., nego treba je vzeti tudi v ozir vrednost zapuščine in socialno položenje matere nedoletnega sotožnika. V tem pogledu smatralo je višje deželno sodišče, da je vsota 15 gld., kakor so jo ustanovili prvi sodniki za vzdrževanje nedoletnega sotožnika primerna dejanskemu stanju stvari, a da je

ta vsota primerna ne samo do dovršenega šestega, nego do dovršenega njegovega desetega leta in da je odslej v isto svrho z ozirom na potrebe, ki bodo rastle vedno bolj in bolj, primerna vsota 20 gld. na mesec in sicer tako na dolgo, dokler se ne bo mogel on sam preživljati. Ad 3.) Toženci so sami dajali sotožnici za vzdrževanje nedoletnega sotožnika vse do 1. septembra 1894. l. po 15 gld. na mesec in s tem so oni sami molče priznali, da ni imela sotožnica toliko svojega, da bi mogla rediti nedoletnega, nezakonskega svojega sina. Iz tega pa izvira za tožence dolžnost, da jej povrnejo te njene troške za ves čas od 1. septembra 1894. l., ko so namreč ustavili toženci navedena plačanja, do dne, ko je bila tožba pričeta. Z ozirom na vse to bilo je neobhodno potrebno, premeniti razsodbo nižjih sodnikov glede 1. in 2. točke apelacije v navedenem smislu, a potrditi jo pa glede 3. točke apelacije.

Z odločbo od 15. julija 1897. l. je najvišje sodišče potrdilo povsem razsodbo deželnega sodišča tržaškega iz teh-le razlogov:

Vsi trije toženci nastopili so pogojno zapuščino rajnega svojega očeta J. P. L.; temu dosledno odgovarjajo oni po §-ih 548., 550. in 821. obč. drž. zak. za njegove dolgove in za njegove dolžnosti; po §-ih 166 in 821. obč. drž. zak. bo pa vsak od njih obvezan misliti na vzdrževanje, vzgojo in preskrbljenje nedoletnega nezakonskega L. B., seveda le po primeri dedinskega svojega dela, pripadlega mu po imenovanem pokojniku, ako se z glavno prisego, v razsodbi pripuščeno pravno dokaže, da mu je le ta naravni njegov oče. Kakor je razvidno iz prilog, priloženih odgovoru na odgovor, so namerjali vsi trije toženci, izpolnjevaje¹⁾ navedeno dolžnost, z lepa se pogoditi z varuhom imenovanega nedoletnika; odnosna poravnava se pa ni sklenila, ker je ni odobrila pristojna varstvena oblast in isto tako dajali so vsi trije toženci, kakor je v pravdi prizano, po 15 gld. na mesec za vzdrževanje istega otroka. Ako so sklenoli tudi toženci tekom zapuščinske obravnave in še predno je ista bila prisojena pogodbo o razdelitvi, po kateri je dobila A. P. H. roj. L. v gotovini dedinski svoj del, in ako je tudi po tej pogodbi bila prisojena sodno vsa zapuščina J. P. L.

¹⁾ Prislowni deležnik na *oč* (na: *oč* in *eč*) ni dandanes v našem jeziku prav nič družega, nego priprosti pridevnik.

njegovima sinoma A. H. in V. E. L., le ta okolnost ne more nikakor ne preminjati odgovornosti vseh treh tožencev, izvirajoče in nastale jim do obeh tožiteljev iz svoje oglasitve dedičem, kajti omenjena pogodba o razdelitvi zapuščine mogla je ustvarjati pravice samo med pogodniki, a ni mogla imeti nikakega vpliva na pravice že obstoječe do tretjih oseb. Povsem opravičeno je toraj, da sta naperila tožnika tožbene svoje zahteve zoper vse tri otroke rajnega J. P. L., oglasene namreč njegove dediče, in radi tega uveljavilo je najvišje sodišče v tej točki znova razsodbo prvih sodnikov. Ramsodba prvih sodnikov je pa v temeljena tudi v točki, po višjem deželnem sodišču promenjeni, glede visokosti zneska, določenega za vzdrževanje in odgojo nedoletnega L. B., in v tem oziru je povsem opravičena revizijska pritožba, naperjena zoper odnosno odločbo višjega sodišča. Ko ste obe nižji sodišči, držé se zneska po 15 gld. na mesec, ki so ga dajali toženci tekom nekoliko mesecev pred tožbo za vzdrževanje nedoletnega L. B., povsem prav izrekli, da bodi primeren ta znesek z ozirom na potrebe istega otroka in z ozirom na premoženje njegovega očeta za prva otročja leta, ni mogel biti le ta znesek primeren in zadosten tudi v poznejši dobi, v dobi namreč, ko ne naraščajo samo potrebe za življenje (hrano) in obleko, nego se pridružujejo jim tudi troški za šolsko poučevanje in še manj bo mogel biti primeren in zadosten v poznejši dobi mladosti, ko naraščajo ti troški nenavadno prav gromadno. Povsem prav je zvišalo toraj prvo sodišče znesek določeni po 15 gld. na mesec za vzdrževanje nedoletnega L. B. za prva leta njegovega življenja, na 20 gld. od šestega leta dalje, kó se začinja namreč obvezalno šolsko poučevanje, na 30 gld. pa od dovršenega 12. leta dalje, ko so navadno večí in večí troški za vzdrževanje in vzgojo in ti zneski so tudi popolnoma primerni premoženjskim razmeram današnjih tožencev. Radi tega bilo je treba ugoditi tudi v tej točki tožnikov pritožbi, premeniti ramsodbo višjega sodišča in postaviti znova v veljavo ramsodbo prvih sodnikov v vsem njenem obsegu.

b) Cerkveni oskrbnik ali predstojnik, ne pa kooperator se sme tožiti zaradi dozdevnega neopravičenega oddanja cerkvenega stola, pa ne zavolj motenja posesti dosedanjega posestnika cerkvenega stola, ampak v rednem pravdnem postopanju zavolj kršenja pogodbe.

Okrajno sodišče L. razsodilo je v pravdni zadevi tožnice S. proti tožencu B. B. kooperatorju v L. pcto motenja posesti s pr. sledeče:

Toženi B. B., kooperator v L., je dolžan pripoznati, tožnica F. S. nahaja se v zadnji dejanski posesti pravice, rabiti cerkveni stol, nahajajoč se v kapeli župnijske cerkve v L. desno od vhoda za opravljanje pobožnosti ali osebno ali po svojih najemnikih J. in A. T., njunih svojcih in družini; toženec je motil tožnico v tej zadnji dejanski posesti s tem, da je to pravico rabe cerkvenega stola po dražbi drugemu prodal, toženec je dolžan napraviti zopet prejšnji stan, vzdržati se vsakega nadaljnega motenja tožničine posesti pod denarno kaznijo ter povrniti tožnici tožbene in sodnijske stroške.

Razlogi:

Toženec je v odgovoru izrecno izjavil, da noče oporekati, da rabi tožnica več let, ter tudi zadnja štiri leta, odkar je v G. zopet omožena, stol, nahajajoč se v kapeli župnijske cerkve v L. proti letni najemnini po 55 kr., oziroma da izvršuje rabo po najemnikih svojega v R. ležečega posestva J. in A. T. in njunih svojcih in družini. Vsled te izpovedbe pred sodiščem, koje preklic zakonito ni več dovoljen, dokazana je istina zadnje dejanske posesti pravice rabiti cerkveni stol, o čegar istoti ne dvomita stranki. Dne 28. decembra 1896 bil je po izpovedbah spornih strank omenjeni cerkveni stol zopet drugam oddan, potem ko se je že prepustil za 55 kr. letne najemnine tožnici. Proti tožbi vgovarja toženec sledeče: 1. nedopustnost pravdne poti; 2. nedostatek tožbene legitimacije; 3. zamudo tožbe; 4. nedopustnost postopanja po ces. naredbi z dne 27. oktobra 1849, št. 12. drž. zak. *Ad 1.* Tu se gre za pravico rabe cerkvenega stola, ki se je oddajal vsako leto 28. decembra v cerkvi proti plačilu najemnine v denarju. Take pogodbe so zasebnopravne narave in se zamorejo sklepati o istih predmetih in na isti način, kakor kupna pogodba (§ 1090. o. d. z.

in sl.). Da je toraj mogoče cerkvene stole ne le kupiti, ampak tudi prodati in da so ti toraj predmet pravnega prometa, o tem ni nobenega dvoma. O zasebnih pravicah pa imajo redna sodišča razsojevati. Ta zadeva se ne more nikakor ne smatrati kot notranja upravna stvar cerkve, ker se je razpolagalo le s sedeži posvetnih ljudij in sicer s cerkvenim stolom, ki se nahaja v tistem delu cerkve, ki je določen za lajike. *Ad 2.* Glede na nedostajajočo pasivno tožbeno legitimacijo zadostuje samo napotitev na določbe §-a 339. o. d. z., glasom katerega je tožba dopustna proti neposrednemu motilcu in je vsako samolastno seganje v pravice drugih objektivno protizakonito in po zakonu prepovedano. Če tudi prvi toženec, da je postopal po naročilu cerkvenega predstojnika, se s tem še ni odpravila civilnoppravna zaveznost prvega in bi ostal tudi v tem slučaju tožbeni subjekt, ko bi bil pravočasno zadnjemu naznanil prepir, in zoper ta subjekt bi bilo sodbo izreči. *Ad 3.* Zamudo tožbe dokazati je toženčeva dolžnost, toda za to navedeni svedoki F. K., J. in A. T. niso mogli potrditi, da se je naznanila nadaljna prodaja cerkvenega stola tožnici že dolgo pred 3. januarjem 1897 in tudi pred 28. decembrom 1896. Neodločilno pa ostane, če sta izvedela najemnika tožničina v času pred 30 dnevi po vložitvi tožbe o motilnem dejanju, ker s tem še nikakor ni mogla ugasniti tožbena pravica, ker ni 30dnevni obrok nikaka doba zastaranja, temveč je le pravdni rok, katerega varovati nista tožničina najemnika brez dotičnega pravnega pooblastila poklicana. *Ad 4.* Tožbena zahteva je naperjena zgolj za obrambo in na postavljenje v zadnje dejansko posestno stanje in so za to mero-dajni propisi ces. naredbe z dne 27. oktobra 1849, št. 49. d. z., dočim je strankama na voljo dano, dognati močnejšo pravico v redni pravdi. Ker sta dognana oba za razsodbo pravde bistvena dogodka in je zlasti po pričah F. K., M. P. in J. U. dokazano, da je toženec vedoč, da se je dal cerkveni stol tožnici za najemnino 55 kr. v najem, potem F. K., ki je plačala najemnino, le-to nazaj poslal, kar sta potrdila zadnja dva svedoka soglasno, nasprotno pa nikakor nista zamogla potrditi zmote toženčeve, moralo se je v smislu tožbene zahteve razsoditi.

Višje deželno sodišče v Gradcu potrdilo je ta ko-
nečni odlok z naredbo z dne 5. maja 1897, št. 4412 s sledečimi
razmotrivanji:

uvažuje, da vgovor absolutne nepristojnosti ni vtemeljen, ker se gre za posest zasebne pravice pridobljene od tožnice s pogodbo, zaradi česar je pravdo po predpisu ces. naredbe z dne 27. oktobra 1849, št. 12. d. z. razsoditi; uvažuje, da ima v smislu §-a 5. le-te ces. naredbe sodniško razsodilo segati na obrambo in postavljenje motene posesti v prejšnji stan, zavolj česar se more tožencu naložiti, da napravi prejšnji stan in uvažuje, da je na podlagi toženčeve izjave vživanje posesti po tožnici in njenih najemnikih dokazano, in da je potem takem 30dnevni obrok, v katerem je tožbo zaradi motenja posesti po §-u 2. navedene ces. naredbe vložiti, od dneva, ko je tožnica o motenju izvedela, računati in da toženec, kar je bila njegova dolžnost, ni dokazal zamude tožbe.

Najvišje sodišče ugodilo je z naredbo z dne 9. julija 1897, št. 3822 izvanrednemu revizijskemu rekurzu in izpremeni vši obe razsodbi nižjih sodišč zavrnilo tožbo de praes. 29. januarija 1897, št. 580, in to uvažuje, da se suče pravda v predstojećem slučaju za pogodbeno razmerje, o katerem se v tem postopanju ne more soditi, da se nadalje v sami oddaji v najem na družega od strani cerkve ne more govoriti o motilnem dejanju, ker se vsled te oddaje v najem tožnica v dejanskem izvrševanju posesti še ni motila, zavolj česar ne more izpodbijano dejanje motiti posest, marveč samo kršiti pogodbeno razmerje, in ker bi se morala tudi sicer, ko bi se hotelo spoznati v takem dejanju kako motenje posesti, tožba zavolj nedostatka pasivne tožbene legitimacije zavrniti, ker isti ni oskrbnik cerkvenega premoženja ali zastopnik cerkvenega oblastva, po naročilu kojega je motenje izvršil.

e) Listina, katera ne zadržuje posebnega pravnega naslova, ne stvarja polnega dokaza o dotični v njej izraženi obveznosti (min. odredba od 7. novembra 1855, št. 9671).

V pismeni pravdi M. udove K-ke, roj. O-ve o tožbi od 2. avgusta 1895, št. 5536 zoper F. K. na plačilo tisoč goldinarjev s pr. obsodilo je deželno sodišče v T. z razsodbo od 9. junija 1897, št. 3816 toženca, da mora plačati tožnici vtoženih tisoč goldinarjev

s pripadki vred, ako potrđi tožnica z dopolnilno svojo prisego okolnost, da sta posodila ona in rajni njen soprog F. K. tožencu:

dne 20. marcija	1891. leta	. .	500 gld.
» 25. decembra	» »	. .	360 »
» 17. aprila	1893 »	. .	100 »
» 9. decembra	» »	. .	40 »

To svojo razsodbo opiralo je pravdno sodišče na tele razloge: *

Tožnica trdi, da sta ona in rajni njen zakonski drug J. K. posojevala tožencu denarjev, da sta mu dala:

dne 20. marcija	1891. leta	500 gld.
» 17. aprila	1893. »	100 »
» 25. decembra	» »	360 »

da mu je dal J. K. sam dne 8. „ 1893. leta 40 »

v vsem skupaj . . . 1000 gld.

in opiraje se od jedne strani na to, da je stopila tožnica na podstavi dedinske pogodbe od 19. oktobra 1880. l. sklenene z imenovanim svojim soprogom v vse njegove pravice in dolžnosti, od druge strani pa na izrecilo dto. Opčine 25. decembra 1893. leta, slovom katerega je toženec priznal, da dolguje soprogomu J. K-u in M. K-ki tisoč goldinarjev, zahteva, naj jej plača toženec le-teh tisoč goldinarjev s. pr. Temu zahtevanju pa se toženec nikakor noče podvreči, češ, *a)* da listina ni opravljena z vsemi obličnostmi ki jih predpisuje § 1001. obč. drž. zak. za pravokrepnost zadolžnice, da se zlasti ne nahaja v isti ni pravnega naslova, ni določenega dne, katerega je bilo plačati omenjenih tisoč goldinarjev, da ista zadolžnica ne zadržuje samo njegove, nego tudi obvezo netožene njegove soproge in da bi bilo toraj plačati njemu v najskrajnejšem slučaju samo polovico teh tisoč goldinarjev; *b)* da mu je pokojni njegov brat J. F. K. odpustil za živa vse dolgove in *c)* da je vprašavna tirjatev, ako je tudi sploh kdaj obstajala, že ugasla obotom, namreč s protitirjativjo, ki jo ima toženec, odstopojemnik svojega očeta, F. K. slovom odstopne listine izdane v Postojini 24. junija 1895. leta do tožnice naslovom nujnega dela po rajnem svojem sinu, imenovanem tožničinem zakonskem drugu. *Ad a)* Scriptura probat contra scribentem (§ 113 ces. pat. od 1. maja 1781, št. 13. zbirke just. zak.). Res je sicer, da zadolžnica ne zadržuje pravega naslova in da radi tega ne stvarja slovom naredbe pravo-

sodnega ministerstva od 7. decembra 1855, št. 9671 polnega dokaza dolgovanja v njej izraženega; res je tudi, da sta slovom iste zadolžnice priznala F. K. in K-ka, da dolgujeta soprologoma J. K-u in M. K-ki tisoč goldinarjev, vzešči pa v ozir, da iste listine ni podpisala K. K-ka in da jo je podpisal samo toženec F. K., da je po tem takem v smislu dvornega dekreta od 12. decembra 1778, št. 502. just. zak. zbirke popolnoma verjetno, da je toženec sam vgotovil s to zadolžnico svoje dolgovanje z imenovanima soprologoma, kar je treba smatrati tem bolj resničnim, ker je sam priznal, da mu je imenovani njegov brat večkrat pomagal z denarnimi sredstvi, da ima zadolžnica vse znake, zahtevane po §-u 983. obč. drž. zak. za zajemno pogodbo, če prav niso bili slovom njenih besed dogovorjeni ni plačilni dan, ni obresti, ker določa že sam zakon kaj jasno plačilni dan v §-ih 904. in 1417., posledice zamude v plačnanji obrestij pa v §-u 1334., — bila je smatrati na podlagi vseh teh uvaženj zadolžnico za neobrestno zajemno pogodbo. Kakor taka stvarja pa ona pol dokaza o svoji vsebini in da se ta dokaz popolni, pripustilo je pravno sodišče z ozirom na določbo §-a 212. obč. pr. reda dopolnilno prisego, ponujeno po tožnici in je razsodilo, da bodi od te dopolnilne prisege odvisna vsa pravda v glavnej stvari in v stvari radi pravnih stroškov (§ 398. obč. sod. pr. r. in §-a 24. in 25. zakona od 16. maja 1874, št. 69. drž. zak.). *Ad b*) *Donationes non paesumuntur.* V podkrepljenje svoje trditve, da je odpustil pokojni J. K. tožencu vse dolgovanje, skliceval se je le-ta na svedoka P. E., ali ta priča ne samo da ni potrdila njegovih trditvev, nego povedala je celo, da se je izrazil imenovani pokojnik pred njo, da že najde prikladne poti, na kateri se s tožencem ogleda, da pride do svojega. Pred jasnimi izpovedbami nesumnega tega svedoka in pred resnico, v pravdanji pripoznano, da je pokojnik J. K. marsikdaj pomagal denašnjemu tožencu z denarnimi sredstvi, vprašanje je le, da-li, kdaj-li je rajni J. K. odpustil tožencu svojo tirjatev pred zadolžnico ne bi on zahteval od njega iste zadolžnice, a bilo bi tudi to odpuščenje po §-u 887. obč. drž. zak. brez pravne posledice, ker se ne ujema z vsebino iste zadolžnice. Da je pa pokojni J. K. odpustil tožencu vprašavno svojo tirjatev po zadolžnici, izročil bi bil on isto vsekakor tožencu, a ker se le-ta nahaja v upnikovih rokah, mora se po §-u 1428. obč. drž. zak. domnevati, da vprašavni dolg še vedno obstaja in da je vsa

ta toženčeva trditev o odpuščenju dolga le priprosta njegova želja, katere se ni moglo vpoštevati. *Ad c) Compensatio habet locum, si causa, ex qua compensatur, liquida sit, et non multis ambagibus commodatur, sed possit iudici facilem exitum sui praestare* (§-i 1438., 1439., 1440. o. d. z.). Res je, da je umrl J. K., ne da bi bil zapustil za seboj descendenta in da pripada toraj po §-ih 762. in 766. o. d. z. njegovemu očetu, ki ga je preživel, nujni del od njegove zapuščine. Ker pa preroka tožnica le-to pravico do nujnega dela trde, da se jej je on zdavna že odrekel, ker ni poklicano pravdno sodišče, da bi razreševalo le-ta pravdni, mej strankama obstoječi spor, ker nista stranki soglasni ni glede imenja, ni glede dolgovanja tičočega se zapuščine imenovanega pokojnika in ker ni toraj le-ta toženčeva protitirjatev ni gotova, ni enakovrstna in ker ni možno dokazati resničnosti iste in continenti, ni moglo pravdno sodišče nikakor uvaževati negotove te toženčeve protitirjatve in ni moglo toraj razsoditi, da se obotaj vtožena tožničina tirjatev z navedeno toženčevo protitirjativjo.

Uvažuje razloge prvega sodišča potrdilo je višje deželno sodišče to razsodbo z odločbo od 7. avgusta 1897, št. 3400.

Kazensko pravo.

a) Pojem vednosti (znanja) po §-u 23. zak. o obrani obrtnih znamenek je identičen s pojmom hudobnega naklepa po §-u 1. k. z. — Dolus eventualis je zaračunati onemu, ki je opustil prepričati se o slepilnej zmožnosti svoje v promet spravljene znamke, in ki je, vkljub nevarnosti, da zaščičeno pravico druge osebe žali, dotično blago prodajal.

Vsled kasacijske razsodbe objavljene v Slovenskem Pravniku, leto XIII., šte. 6. str. 182, je tržaško deželno sodišče vnovič razpravljalo dne 11. februarija 1897. l. kazensko pravdo zasebnega obtožitelja »prvo avstrijsko milarno tvoriteljno društvo = Apollo = na Dunaji« zoper Srečkota pl. M. radi pregreška po §-ih 23. in 24. zak. od 6. januarija 1890, št. 19. drž. zak., ter je obtoženca v drugič od obtožbe oprostilo.

Ugodivši ničnostni pritožbi zasebnega obtožitelja je kasacijsko sodišče z razsodbo od 18. junija 1897, št. 4257 izpodbi-

jano razsodbo uničilo in zaukazalo spoznavnemu sodišču, da o rečeni kazenski pravdi v tretjič razpravlja in razsodi.

Razlogi.

Kolikor se tiče pregreška po §-u 23. zak. o obrani obrtnih znamenek je vtemeljena ničnostna pritožba zasebnega obtožitelja, in sicer po §-u 281., št. 9., *lit. a*) in št. 5. k. pr. r. Pravnopomotno se razumeva in tolmači v izpodbijani razsodbi pojem vednosti (znanja) (§ 23. zak. o obr. obrtn. zn.), ki je identičen z onim »hudobnega naklepa« (§ 1. k. z.). Sodni dvor javlja, da se ni mogel prepričati, da je obtoženec vedoma žalil (posegel v) pravice zasebnega obtožitelja, ter da obtoženec ni vedel, da se je s svojim postopanjem pregrešil zoper določila zakona o obrani obrtn. zn. S tem pa izključuje sodni dvor očitno samo, da je obtoženec vedoma kazenski zakon žalil, ter ustanavlja v prid obtoženca edino-le po §-u 3. k. z. nevažno pravno pomoto o kazensko-pravnih določilih, toda ne razmotriva o hudobnem posegu v tuje pravice. Tam pa, kjer pravi razsodba, da je dvomil sodni dvor, je-li obtoženec ravnal stanovitnim namenom tuzemsko (domačo) tvornico oškodovati, omenja učinek, namreč naklep oškodovanja, ki bi povzročal, ako bi obstajal, strogo odgovornost obtoženca, ki pa je brez pomena o zakrivljenji (prištevanji) pregreška po §-u 23. zak. o obr. obrtn. zn. Že radi le-tega pravnopomotnega tolmačenja pojma vednosti je izpodbijana razsodba nična v smislu §-a 281., št. 9., *lit. a*) k. pr. r. Po pravici graja ničnostna pritožba po §-u 281., št. 5. k. pr. r. tudi okolnost, da ni sodni dvor uvaževal obtoženčevega priznanja, da je vedel, da so prodajali še drugi tržaški trgovci sveče enake kakovosti z onimi, o katerih je govor v tej pravdi; kajti ako je prišel obtoženec do tega prepričanja, so mu morale biti znane ne samo dejstvo, da so se prodajale v Trstu sveče tvornice Fournier z žoltim zavitkom, nego še druge podrobnosti oprave. Ravno tako graja po pravici (§ 281. št. 5. k. pr. r.) ničnostna pritožba, da ni bila vpošteta izpovedba priče Josipa G., ki jo je obtoženec uvel, slovom katere izvira z gotovostjo, da je obtoženec poznal še pred zasego sveč enake kakovosti pri trgovcu K., znanovanje takovih sveč kakor »Apolon-« sveč. Ko pa razsodba trdi, da je obtoženec stoprav po slučaju K. (zasegi sveč pri K.) sveče natančneje opazal in pregledal, ne da bi razjasnila, če, in

kedaj je obtoženec zvedel pred rečeno dobo o zaznamovanji sveč z imenom »Appollon«, dasi je bilo to potrebno z ozirom na izpovedbo priče Josipa G. in tudi z ozirom na kasacijsko razsodbo, ki se je o tej stvari že izrekla, je izpodbijana razsodba pač pomankljiva v točki, ki je bistvena o razsoji o obstajanji dolus-a; kajti, ako je obtoženec vedel, da so bile sveče z imenom = Apollon = zaznamovane, je bila, ta okolnost zanj že več nego zadosten povod, prašanje o slepilnej zmožnosti zaznamovaja svojega blaga resno uvaževati. Okolnost obtoženčeve kratkovidnosti, ki jo razsodba posebno poudarja in vpošteva, ne podaja dovoljne podlage posledicam, ki je je sodni dvor iz nje izvajal. V tem oziru ni prezreti, da obstajajo okolnosti, vsled katerih je (sodni dvor v tem pogledu vsekako, preziraje formalna določila, ničesar ne ustanavlja) obtoženec vedel: da je bilo blago zaznamovano z imenom = Apollon =, da je obtoženec, kakor sicer sam priznava, naročil zavitke od tako zvane = Carte Apollon =, to je iz pomarančnastnega papirja, kakoršne je (vsekako razven drugih tvrdk) tudi obtožitelj rabil; da francoski izdelek, ki ga je obtoženec prodajal, nikakor ni podoben onemu iz tvornice Fournier iz Marseille-a. Vse te okolnosti so mogle podajati obtožencu dovolj povoda sumiti, da bi se mogel radi prodajanja vprašavnega blaga po zakonu o obrani obrtn. zn. zagovarjati. Istinito je imel in je tudi izražal obtoženec, kakor razsodba izrecno ugotavlja, v tem pogledu svoje pomisleke. Radi tega nastaja prašanje je-li ni bil obtoženec dolžan znamko takoj natančneje opaziti in ogledati; le-to presojo je obtoženec kasneje uspešno izvršil po zasegi blaga pri K.; a trgovec, kakoršen je obtoženec, je gotovo mogel že prej opraviti rečeni ogled, za slučaj, da ne bi bil za to sam sposoben, po povsem zanesljivem posredovanji drugih oseb. Ravno ista načela je uporabiti glede vednosti (znanja) posega, kar se tiče vpisa znamke in kar se tiče slepilne zmožnosti. Kakor se ne more sklicevati na pomanjkanje dolus-a oni, ki povzročča svojo nevednost o okolnosti, je li kakova znamka zaščičena, navlaščno s tem, da ne čita dotičnega oznanila osrednjega (centralnega) registra znamek, nego je temveč samo oni subjektivno opravičen, ki vedomo in hote posnema znamko, katero smatra nezaščičeno iz pozitivnih razlogov, in kakor je prištevati dolus eventualis onemu, ki je o mogočnosti zaščičenja znaka blaga v toliko prepričan, da se je vendar-le odločil znamenje blaga rabiti, tudi če bi bilo zašči-

čeno — ravno tako je prištevati dolus eventualis onemu, ki je zamenjal prepričati se o slepilni zmožnosti v promet dejane znamke, za čigar obstoj je imel dovolj povoda, a je vendar-le dotično blago v trgovino spravil, o nevarnosti (ne mene se za nevarnost), da s tem zaščičeno pravo krši. Kar se tiče pregreška po §-u 24. zak. o obr. obrtn. zn., ki ga sodni dvor objektivno obstoječim smatra, ne da bi se bil vendar поблиže pečal s prašanjem sproženim v kasijski razsodbi od 13. novembra 1896, št. 8750, je-li namreč predstavlja zaznamba »Apollo« sama za-se, brez pristavka tvrdke, tako karakteristično kazanje na obrtni zavod tožiteljev, da se zdi, kakor bi bil tako označen zavod sam, je uvažiti, da je le-ta pregrešek, ako obstoji, obtožencu tedaj prištevati, ako bi bil zakrivil navlaščno prodajanje sveč, ki so bile z besedo »Apollon« zaznamovane, ter da ni smatrati vtemeljenim razloga, ki ga je navel sodni dvor v tem pogledu, da je namreč obtoženca opravičiti, ker se je bil zanesel glede slepilne zmožnosti imena »Apollon« na zagotovljenje francoskega fabrikanta, kajti s tem se samo potrjuje pristop obtoženca pomotnemu mnenju tretje osebe, dočim je razmotrivati prašanje o vednosti posega neodvisno od le-tega, očitno pravno pomotnega nazora. Uvaževaje rečene razloge, bilo je ugoditi ničnostni pritožbi, ter radi nedostatka onih okolnostij, na katerih bi morala sloniti razsodba o pravi uporabi zakona, odločiti na podlagi §-a 288. k. pr. r. kakor v razsodilu povedano.

Fitik.

b) § 157. k. z. je uporabljiv tudi tedaj, ko je dokazano, da ni noben obtoženec težko telesno poškodovanje prizadel, da je pa s svojim sodelovanjem počenje nasprotnikov poškodovančevih objektivno podpiral.

Na Martinovo 1896. l. so pili v neki krčmi v Maržezi na Kopršičini brata Ivan in Anton Sobotnik, njihov svak Josip Obroč in mnogi drugi fantje. Naposled je nastal med Sobotnikoma in med Obročem prepir radi zapitka. Vsi so radi pili, a nobeden ni hotel plačati. Sobotnika sta zahtevala, naj plača Obroč ves zapitek. Obroč pa je zahteval, da se dotični znesek na tri jednake dele razdeli. Prepirali so se nekaj časa in naposled so se začeli ravsati in pretepati. Obroč je rekel krčmarju, da pride drugi dan plačati ter se je

oddalžil. Sobotnika in neki drugi fantje so odšli za njim in so ga pred gostilno dobro natolkli, ter se potem vrnili v krčmo. Obroč je zalučal kamen za njimi, ki je, prebivši okneno steklo padel na njih mizo. Nato so tekli vsi zopet iz gostilne in koj potem je prišel v krčmo Obroč težko ranjen na čelu. Povedal je, da sta ga dva držala, a nekdo da je mej tem kamen proti njemu vrgel in ga na čelo zadel.

Sodna veščaka sta poškodbo kvalifikovala težko po §-ih 152., 155., *lit. a), b) in c)* k. z.

Državno pravdnštvo je obtožilo Antona Sobotnika po §-ih 152., 155., *lit. a), b) in c)* k. z. a Ivana Sobotnika in Ivana Župana po §-ih 5., 152., 155., *lit. a), b) in c)* k. z.

Na razpravi rotili so se vsi trije obtoženci nedolžnimi. Dokazano pa je bilo, da sta Ivan Sobotnik in Ivan Župan Obroča držala, ko ga je tretja neznana oseba s kamnom ranila. Radi tega je tržaško deželno sodišče Ivana Sobotnika in Ivana Župana krivima proglasilo hudodelstva težke telesne poškodbe v zmislu §-a 157. k. z.

Ničnostno pritožbo obtožencev je kasacijsko sodišče odbilo z rzsodbo od 18. junija 1897, št. 5195 iz teh-le

razlogov:

Ničnostna pritožba, temeljujoča na §-u 281. št. 10 (pravo št. 9. *lit. a)* k. pr. r., trdi, da je slovom ustanovljenj izpodbijane rzsodbe, izključeno, da sta obtoženca prizadela Obroču težko rano, ki jo je v tepežu zadobil; sodni dvor da je zato pomotno sodil, da sta obtoženca odgovorna po §-u 157. k. z. samo zato, ker sta se Obroča lotila in ž njim hudo ravnala. Rzsodbeni razlogi javljajo sicer, da je bilo povzročeno težko poškovovanje Obroča s kamnom, ki ga je zalučala neznana oseba, in ki ga vsekako nista vrgla obtoženca, toda dokazano je tudi, da sta obtoženca pri onem tepežu sodelovala, pri katerem je bil Obroč ranjen, ter da sta ga baš v onem hipu, ko je bil ranjen, držala in ga s sovražnim naklepom sem in tja suvala. S tem je ustanovljeno lotenje obtožencev v tepežu in radi tega odgovornost v zmislu §-a 157. k. z. Mogoče, in celo gotovo je, da je poškovovanca ranila oseba, ki ni bila v nikaki sokrivni zvezi z obtožencema; toda ne more se oporekati, da

je bil poškodovanec po počenjanju pritožiteljev v svoji obrambi oviran in da sta toraj obtoženca delovanje njegovih nasprotnikov vsaj objektivno podpirala in pospeševala. Radi tega je bilo ničnostno pritožbo odbiti.

Gérkič.

c) Zasebnemu tožitelju, ki svojo pravdo sam vodi, ne gre povračilo stroškov za iskanje pravice.

Zasebni obtožitelj Ivan D. je v svojej kazenski pravdi, objavljenj v Slov. Pravn., leto XIII. šte. 6., str. 186., osebno prišel na razpravo pred kasacijskim sodiščem dne 22. januarija 1897. l. Z vlogo od dne 12. februvarija 1896, št. 1866, je Ivan D. zaprosil kasacijsko sodišče, da mu ugotovi troške, narasle po razpravi pred sodiščem prve inštanice, in sicer one navedene v protiizvajanji ničnostne pritožbe in one za pristop na razpravo pred kasacijskim sodiščem (pot iz Trsta na Dunaj in nazaj, dvanedevno zamudo časa na Dunaji, potrošek v hotelu za hrano in prenočišče), ter da naloži obtožencu, da mu rečene troške povrne.

Kasacijsko sodišče je, zaslišavši obtoženca potom tržaškega sodišča, z odlokom od 7. aprila 1897, št. 3850 prepustilo vgotovljenje stroškov navedenih v protiizvajanji ničnostne pritožbe pristojnemu deželnemu sodišču tržaškemu, a odbilo prošnjo Ivana D. za vgotovljenje njegovih, s pristopom na razpravo pred najvišjem sodiščem spojenih stroškov.

Razlogi:

Zasebnemu obtožitelju, ki svojo pravdo sam zastopa, ne gre povračilo stroškov za iskanje pravice. O prašanji povračila stroškov v kazenskem postopanju so odločilna samo določila kazensko pravnega reda. Mej stroški v §-u 381. k. pr. r. naštetimi, v kojih plačilo se more obtoženca obsoditi, ni najti onih za (takó nazvano) samosvoje zastopanje. Akoravno niso troški v omenjenem §-u taksativno naštet, je vendar le uvaževati, da bi bil zakonodajavec razven stroškov za zastopanje strank v §-u 381. k. pr. r. naštetih, tudi takove predstoječega slučaja omenil, ako bi bil to potrebnim smatral. Okolnost, da se to ni zgodilo, je zadosten vzrok smatrati, da zakon noče določiti povrnitev takovih stroškov. Odločilne važnosti v tem obziru pa je določilo §-a 383. k. pr. r., slovom kojega ne gre zasebnemu obtožitelju pričnina. Po le-tem določilu nima za-

sebni obtožitelj pravice do pričnine tudi če je kakor priča pozvan, torej ko mora pred sodišče priti. Radi tega bi nasprotovalo le temu določilu in bi se isto kršilo, ako bi se odškodovalo zasebnega obtožitelja pod naslovom povračila troškov za iskanje pravice za njegove izdatke spojene s potovanjem, zamudo in bivanjem na mestu sodišča, ter bi se ž njim odnosno (§ 383., odst. k. pr. r.) celó ugodnejše ravnalo nego s pričó. Zasebnemu obtožitelju gredo stroški dejanski obstoječega zastopanja (§ 393. k. pr. r.), a ne oni samo-svojega zastopanja, in je bilo zato njegovo prošnjo odbiti.

Fitik.

Književna poročila.

Mjesečnik pravnčkoga društva u Zagrebu ima v br. 7. za mesec julij sledečo vsebino: Misli o reformi gradjanskoga parbenoga postupnika u nas na temelju načela ustmenosti i neposrednosti osvrptom na nove gradjanske parbene zakone u Cislitavi. Piše Adolfo Rušnov. Nastavak. — *Correctio-nalisatio*. Napisao dr. Stjepan Radits. Svršetak. — *La loi du Vinodol traduite et annotée par Jules Preux*. Paris 1897. Priopćio dr. Milivoj Mau-rović. Nastavak. — *Stranke i zastupnici stranaka u kaznenom postupku*. Napisao dr. Nikola Ogorelica. Nastavak. — *Pravosudje. A. Gradjansko. B. Kazneno. C. Mjenbeno-trgovačko. Iz upravne prakse. Rješitba kr. financi-jalnoga upravnoga sudišta*. — Književne obznane. — Svaštice. — Viestnik.

Zástava ručni dle rakouskiho práva občanského. Napsal dr. Emanuel Tilsch. — V Praze. Nakladan knihupectvi Fr. Řivníče. — 1897.

Lehrbuch der gerichtlichen Medizin für Studierende und Aerzte. Paul Dittrich. — Dunaj. 1897. Braumüller.

Versuch einer systematischen und kritischen Darstellung des allgemeinen modernen Auswanderungsrechtes. Fr. Roger Freiherr v. Battaglia. — Trst. 1897. — F. H. Schimpff.

Textausgabe des Gerichtsorganisationsgesetzes, der neuen Geschäftsordnung, der Uebergangsbestimmungen, der Bestimmungen für die Geschäftsordnung bei den Staatsanwaltschaften und des Gewerbegesetzes. Mit einem Register. — Manz. — Cena 2 glđ.

Vollzugsvorschrift zum Gesetze vom 25. October 1896, betreffend die directen Personalsteuern. — Manz. — Cena 80 kr.

